

9 Μαρτίου 2014

Γυναίκα και βία: όψεις θύματος και θύτη (Β')

/ Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες

Είναι γεγονός ότι η θυματοποίηση των γυναικών οφείλεται σε μια σειρά κοινωνικά και άλλα αίτια. Αυτό όμως δε σημαίνει ότι η γυναίκα δεν μπορεί να μετατραπεί σε θύτη - και μάλιστα αρκετά σκληρό, καθώς η έκφραση βίας έχει να κάνει με τις συνθήκες που επιτρέπουν την εκδήλωσή της.

Μπορούν να αναφερθούν δυστυχώς πολλοί τρόποι με τους οποίους ασκείται βία στα σώματα των γυναικών. Από όλα τα παραπάνω συνάγεται το συμπέρασμα ότι στον χώρο της βίας, ο ρόλος της γυναίκας είναι αυτός του θύματος.

Στατιστικά (αλλά και μέσα από ιστορική και κοινωνιολογική ανάλυση) αυτή η θεώρηση του ζητήματος παρουσιάζεται αληθής. Υπάρχουν όντως κοινωνιολογικοί (αλλά και φυσικοί) λόγοι που εξηγούν τη θυματοποίηση των γυναικών, καθώς και τη χαμηλότερη ή καθόλου συμμετοχή γυναικών σε περιστατικά βίας ως δράστες. Αυτό όμως δε σημαίνει ότι δεν έχουν υπάρξει ή δεν μπορούν να υπάρξουν θηλυκοί αυτουργοί βίας.

Ξεκινώντας από τις θρυλικές Αμαζόνες, κατά καιρούς έχουν στρατολογηθεί και γυναίκες σε πολέμους παλιούς και σύγχρονους. Επίσης και τρομοκρατικές οργανώσεις έχουν στελεχωθεί καίρια από γυναικεία μέλη με ρόλο όχι απλά υποστηρικτικό, αλλά ουσιαστικό και επιχειρησιακό.

Μάλιστα θα πρέπει να σημειωθεί ότι ειδικοί θεωρούν πως οι γυναίκες τρομοκράτες επιδεικνύουν ιδιαίτερη σκληρότητα στη δράση τους και επιμονή στον στόχο-σκοπό της οργάνωσης, γι' αυτό και είναι ιδιαίτερα επικίνδυνες. Υποστηρίζεται μάλιστα ότι πως η γερμανική αντιτρομοκρατική ομάδα GSG 9 έχει την επιχειρησιακή γραμμή, σε περίπτωση ένοπλης εμπλοκής, να πυροβολεί πρώτα τα γυναικεία μέλη των τρομοκρατικών οργανώσεων ("shoot the women first"[\[1\]](#)). Και αυτό γιατί παρά τα στερεότυπα της αδύναμης και φύσει στοργικής, η γυναίκα μπορεί να επιδείξει σκληρότητα, αποφασιστικότητα και φανατισμό. Ενίοτε δε η αφοσίωσή της στην τρομοκρατική ή εγκληματική οργάνωση είναι μεγαλύτερη, ακριβώς γιατί πρέπει να αποδείξει στον παράνομο περίγυρο την αξία της, να πείσει για τη βιαιότητα της.

Ακόμη όμως και στα πλαίσια της ενδο-οικογένειας, μολονότι ο άνδρας είναι ο συνήθης ύποπτος, υπάρχει και θηλυκή πλευρά στα περιστατικά βίας. Πολύ σπανιότερα, αλλά πάντως λαμβάνουν χώρα επιθέσεις και εναντίον του συζύγου. Συνήθως πρόκειται βέβαια για σωματικές βλάβες ή και ανθρωποκτονίες, όπου η γυναίκα υφίσταται επίθεση-επιθέσεις από σύζυγο και προσπαθεί να αμυνθεί.

Υπάρχουν όμως και άλλες περιπτώσεις που μέσα στην οικογένεια είναι θηλυκός ο αυτουργός της βίας. Η γυναίκα είναι ασθενέστερη μεν σωματικά του άνδρα,

ισχυρότερη δε από τα παιδιά. Δυστυχώς πολλές μητέρες χρησιμοποιούν σωματική τιμωρία, το γνωστό «ξύλο» για τον σωφρονισμό των τέκνων τους. Υπάρχουν και περιπτώσεις που το μητρικό ένστικτο δεν τις εμπόδισε από το να βασανίσουν, να δείρουν μέχρι θανάτου τα παιδιά τους, ή να φερθούν ως άλλες Μήδειες και να θανατώσουν τα τέκνα τους για να εκδικηθούν έναν εν διαστάσει ή πρώην σύζυγο.

Τα φεμινιστικά κινήματα (παρά κάποιες ακρότητες που εξηγούνται από τις εποχές που αυτά άνθισαν και από αιώνες καταπίεσης) συνετέλεσαν στο να αφυπνιστούν οι κοινωνίες σχετικά με τα προβλήματα του γυναικείου φύλου. Στα περισσότερα μέρη του πλανήτη-τουλάχιστον θεωρητικά-αναγνωρίζεται ως κακό η βία κατά των γυναικών και γίνεται προσπάθεια αντιμετώπισης και εξάλειψής της. Γίνονται καμπάνιες και χρηματοδοτούνται προγράμματα για την υποστήριξη της ισότητας και των ευκαιριών για καλύτερη ζωή των γυναικών.

Όμως το θέμα βία και γυναίκα δεν είναι τόσο απλό (είτε από τη σκοπιά του θύματος, είτε του θύτη). Σε μια ανθρώπινη κοινωνία που ο ένας δεν κοιτάζει τον άλλον ως αδελφό, που προσπαθεί να εκμεταλλευτεί τη (σωματική ή άλλη) αδυναμία του διπλανού για να τον εκμεταλλευτεί με κάθε τρόπο, που αγωνιά να υπερισχύσει των άλλων, η γυναίκα δεν θα μπορέσει ποτέ να ζήσει με την πολυπόθητη ισότητα που της έταξαν. Οποτεδήποτε θα επικρατούν συγκεκριμένες συνθήκες που θα είναι εμφανής η σωματική αδυναμία της γυναίκας, θα δύναται να θυματοποιηθεί, αλλά και όταν θα είναι πιο ισχυρή θα μπορεί να ασκεί βία σε άλλους πιο αδύναμους.

Εν τέλει η έκφραση βίας έχει να κάνει με τις συνθήκες που επιτρέπουν την εκδήλωσή της και η ορθή αντιμετώπισή της πρέπει να προσανατολίζεται προς τα αληθινά, βαθύτερα αίτια της, που δεν ταυτίζονται με το φύλο.

Ο άνδρας (ο άνθρωπος εν τέλει) θα σεβαστεί τη γυναίκα (συνάνθρωπο και αδελφό) και τη διαφορετική της φύση, μόνο όταν συνειδητά αλλάξει η όλη του νοοτροπία και στάση ζωής απέναντι στον πλησίον. Επίσης και η γυναίκα δεν θα προβαίνει σε βιαιότητες- εκεί που οι περιστάσεις της το επιτρέπουν- όταν κάθε πλάσμα το βλέπει μέσα από το ίδιο πρίσμα. Τότε μόνο δεν θα έχουν νόημα οι διαφορές φύλου, σωματικής ισχύος ή άλλες και θα ισχύει η προπρωτική ειρήνη του ανθρώπου ως γένος κατά το «έποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον, κατ' εἰκόνα Θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς» (Γένεσις 1,27).

[\[1\]](#) . Η συμβουλή αυτή χρησιμοποιήθηκε ως τίτλος για το γνωστό βιβλίο “Shoot the Women First” της Eileen MacDonald, που εκδόθηκε το 1991 και ασχολείται με το θέμα των γυναικών τρομοκρατών.